

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: 2 Koningen 4, 38 - 41
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 149 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet in versie E.A. de Boer**
5. **Zingen : Psalm 51 : 1 en 5**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Ezechiël 37 : 1 - 14**
8. **Zingen : Psalm 16 : 2 en 5**
9. **Tekst : 2 Koningen 4 : 38 - 41**
10. **Prediking**
11. **Zingen : Lied 221 : 1 - 3**
12. **Dankzegging en voorbede**
13. **Inzameling van de offergaven**
14. **Slotzang : Psalm 119 : 6 en 10**
15. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein

Er is hongersnood in Israël. En dat was niet voor het eerst. Want in vers 38 lezen we dat er in die tijd weer hongersnood in het land was. Hongersnood, de meesten van ons kennen het niet. Een deel van de ouderen in onze gemeente kennen het nog wel. Dat knagende gevoel. Je lichaam schreeuwt om eten en je kunt het nergens vinden. Mensen liepen met hun gammele lichamen soms wel meer dan honderd kilometer in de hoop eten te kunnen bemachtigen. Het moet een traumatiserende ervaring zijn. Toen er voedseldroppings kwamen waren de mensen dan ook dolgelukkig. **[Voedseldropping]** Wat ook wel te merken is want mensen die de Hongerwinter hebben meegemaakt, hadden heel lang heel veel moeite om iets aan eten weg te gooien. Ze konden boos worden als ze dat zagen gebeuren. Honger, ik ken het zelf niet, maar het lijkt mij vreselijk om te moeten meemaken. En het is iets wat achthonderdzeventig miljoen mensen op deze aarde dagelijks ervaren. Zoveel mensen. Dat is 52 keer de Nederlandse bevolking. Een duizelingwekkend aantal. Zeker als je bedenkt dat de aarde op zich genoeg voedsel voortbrengt om al die monden te kunnen voeden. Alleen al in de Europese Unie wordt jaarlijks 90 miljoen ton voedsel verspild. Dat is hier wat extra aandacht aan besteed is omdat het vandaag de Michazondag **[Michazondag]** is. De zondag waarop veel kerken in ons land aandacht geven aan armoede en onrecht in deze wereld. En hoe je het ook wendt of keert, het is natuurlijk ten hemel schreiend als aan de ene kant van de wereld mensen omkomen van de honger en aan de andere kant van de wereld goed eten in grote hoeveelheden wordt weggegooid. Ik weet dat de problematiek heel ingewikkeld is. Dat er in menig pakuis in Afrika of elders waar mensen honger hebben, voedsel in de pakhuizen ligt te rotten. Maar dat maakt het eigenlijk alleen maar nog verdrietiger. Want je zult je kinderen maar honger zien hebben en er niets aan kunnen doen. En je hebt een overheid die er ook niets aan doet. Hoe woedend en machteloos voel je je dan? En het geeft ons natuurlijk een machteloos gevoel. Want je kunt wel geld overmaken voor de bestrijding van de honger in die landen, maar het motiveert natuurlijk niet als dat voedsel niet aankomt. Aan de andere kant moeten we daarom niet gaan stoppen met helpen. Want als er niet eens geld is om voedsel voor die mensen te kopen, dan worden ze in ieder geval niet geholpen. Zo is het toch? Laten wij doen wat wij kunnen.

Elisa trok geregeld door het land. Van profetenschool naar profetenschool. Zo kwam hij ook op een dag terug in Gilgal (zoals er staat in vers 38). Tijdens zijn verblijf in Gilgal zat hij op een gegeven moment met de profetengemeenschap bij elkaar. Dat moet voor deze gemeenschap iets bijzonders zijn geweest. Zo dicht bij deze grote profeet te zitten. Bij deze man die de plaats van Elia had ingenomen. **[Opvolger Elia]** Elia die niet gestorven en begraven was, maar die in een wagen van vuur was opgenomen in de hemel. Elisa was in zijn plaats gekomen en beschikte over dezelfde macht als zijn voorganger. Het was een man die heel dicht bij God stond. Ongeveer zoals Mozes.

Terwijl ze daar bij elkaar zitten geeft Elisa aan zijn knecht, vermoedelijk Gehazi, de opdracht om een grote kookpot op het vuur te zetten. Wat zouden die profeten gedacht hebben, jongens en meisjes, toen ze Gehazi de grote kookpot zagen pakken? Wat denk jij als je papa of mama de tafel ziet dekken? We gaan zo eten. En zeker als je trek hebt, maakt je dat blij. ‘Ah lekker, we gaan zo eten.’ Zelfs een baby weet het al. Als ze huilt omdat ze wil drinken en ze ziet dan hoe de fles wordt klaargemaakt, dan kan ze al stil worden. ‘Oké, ze hebben me begrepen, ik krijg zo te drinken.’ En als de fles dan klaar is en je hebt het kind op schoot en ze heeft de fles, dan klinkt er vaak nog een snikje van opluchting. **[Vol verwachting]** Dus ongetwijfeld is het hart van de profeten in Gilgal harder gaan kloppen toen ze Gehazi de grote kookpot zagen pakken. Wat gaat Elisa doen? Wat krijgen we te eten?

Een van de profeten gaat er dan op uit om in het veld voedsel te zoeken. Ongetwijfeld in de verwachting dat hij eten zal vinden voor de groep. Dat was in die tijd helemaal niet zo vreemd. Het is een van de meest basale manieren om aan voedsel te komen. Het gaan zoeken in de natuur. Nog niet zo lang geleden zijn jullie, jongens en meisjes, er misschien op uit gegaan om bramen te plukken. Of doen jullie dan nooit? En de profeet werd niet teleurgesteld. Hij vond een wilde kruipplant. Een kolokwint. Kolokwinten behoren tot de familie van de komkommers, augurken en courgettes. **[Kolokwint]** Ook pompoenen horen bij die familie. Ze hebben redelijk grote getande bladeren, harige stelen en van die tentakels die ze om draden of takken kunnen draaien, zodat ze kunnen klimmen en meer zon kunnen opvangen. Blijkbaar waren ze in de tijd van Elisa nog niet al te bekend, want aan het einde van vers 39 staat dat ze niet wisten wat het was. De kolokwint wordt ook wel ‘springkomkommer’ genoemd. Hij heeft namelijk de eigenschap om zich tijdens de rijping steeds verder vol te zuigen met water. Als je dan een

rijpe vrucht aanraakt, springt hij open en schieten de zaden alle kanten op. Vandaar de naam ‘springkomkommer’. De profeet kende de vrucht niet en zal ongetwijfeld hebben gedacht dat de HERE hem deze vruchten liet vinden, zodat zij daar samen van zouden kunnen eten. Een geschenk van God. Hij deed deze vruchten in zijn mantel. Hij had namelijk geen tas of mand meegenomen. En in zijn handen kon hij er niet veel dragen. Dus hij deed ze in zijn kleeid. Dat deed mijn moeder vroeger ook altijd als ze aardappels uit de schuur ging halen. Dan had ze een schort voor en dan pakte ze de onderrand van het schort, deed die wat naar voren en dan ontstond er een soort zak en daarin kon ze dan de aardappels meenemen. **[Schort dragen]** Op de beamer zie je nu een plaatje van een vrouw die zo twee vogeltjes draagt. De profeet nam de vruchten mee in zijn mantel, sneed ze in stukken, deed ze in de pan en kookte er moes van. Je zou dat bijvoorbeeld ook met komkommers kunnen doen. Die in stukjes snijden en dan koken tot het een moes geworden is. Het lijkt mij niet heel lekker, maar het kan wel.

De profeten zitten al klaar met hun bord en lepel en kunnen niet wachten tot de maaltijd klaar is. Zodra de moes klaar is wordt het rondgediend. Ik stel me zo voor dat een iemand de pan draagt en met een grote lepel de moes wordt opgeschept. Of de vormden een rij en kregen bij de pan moes in hun bord geschept. Maar als ze gaan eten, schreeuwen ze het uit. Sommigen zullen het eten misschien hebben uitgespuugd en gelijk hun bord hebben weggeschoven. Dit is niet te eten. En ze schreeuwen het uit: ‘Godsman, de dood zit in de pot.’ Ze roepen dus in de richting van Elisa. **[Giftig eten]** Hij geeft ze deze maaltijd, maar het is niet te eten. En dat klopt ook. Deze kolokwinten of springkomkommers zijn giftig. Ze smaken heel erg bitter. Zo bitter dat je mag zich ervan omkeert. Je kunt er buikloop van krijgen, je hartslag kan ervan gaan dalen, het kan leiden tot stuipen, bewegingloosheid en je lichaam kan er snel door afkoelen, wat de dood tot gevolg heeft. De dood zit werkelijk in die pot met moes die de profeten daar hebben.

Elisa ontkent dat ook niet en laat iedereen de moes weer teruggooien in de pot. Ook geeft hij de opdracht hem wat meel te geven. Blijkbaar is er toch nog wat meel in huis. Hij krijgt een handvol meel en strooit dat in de pot. Misschien heeft iemand het er nog even doorgeroerd. Opnieuw wordt de kom of het bord van de profeten gevuld met de moes. Mogelijk hebben ze eerst niet een volle hap genomen, maar even voorzichtig wat geproefd. Hoe het ook zij, de bittere smaak is verdwenen en ze kunnen de moes nu gewoon eten. Ze doen zich tegoed aan de moes en zijn verzadigd. Een heerlijk wonder

heeft de HERE door zijn diens knecht Elisa gedaan. De hongerige profeten zijn gevoed doordat God van giftig voedsel gezond voedsel heeft gemaakt. Voedsel dat eerst het leven afbrak en de dood voortbracht. Niets mee te beginnen. En nu is het voedzaam en bouwt het leven op. **[Eten gezond]** Door een handvol meel heeft God wat ongeschikt en giftig was gezond gemaakt. Hij honger is gestild. Ze zijn verzadigd en hebben nieuwe krachten ontvangen. Wat zullen ze blij zijn geweest. Die profeten in Gilgal. Ongetwijfeld zullen we Elisa hartelijk hebben gedankt en als ze na de maaltijd tot de HERE hebben gebeden dan zullen ze de HERE hebben geloofd om zijn goedheid.

En zoals we vorige week bij het wonder van de oliekruik die niet leeg raakte hebben gezien hoe God werkt, zo zien we dat vanmorgen opnieuw. Bij de weduwe die haar kinderen dreigde te verliezen aan haar schuldeiser was een klein kruikje olie voor God genoeg om het kwaad af te wenden. God gebruikt wat in de ogen van de mensen niets voorstelt om grote dingen te doen. Om levens te redden en onheil af te wenden. Bij de weduwe een kruikje olie. Voor de wereld een kind in een voerbak en een schijnbaar machteloze man aan een kruishout.

En zo is het vanmorgen ook weer. **[Lijnen geschetst]** Ook in de geschiedenis van vanmorgen worden de lijnen van Gods Koninkrijk geschetst. De profeten hebben honger vanwege de hongersnood die in het land heerst. Ze hebben grote moeite om in leven te blijven. Dan is er de belofte van voedsel. Het heeft er alle schijn van dat je op krachten kunt komen en verzadigd kunt worden. Maar wat leek te voeden en te verzadigen, zorgde bij het eten ervan er juist voor dat je ziek zou worden. Je krachten werden erdoor weggezogen en mogelijk werd het zelfs je dood. Zo is het in geestelijk opzicht toch ook in deze wereld. Mensen hebben honger. Honger naar liefde. Honger naar aanvaarding. Honger naar geborgenheid. Honger naar levensvervulling. Sinds de zondeval verkeert onze aarde geestelijk gezin in een staat van hongersnood. En dan is er iemand die voedsel gevonden lijkt te hebben om de honger te stillen. Mensen kijken er vol verwachting naar. **[Honger stillen]** Zo zijn veel menselijk op zoek naar iets dat ze geestelijk voldoening kan geven. Dat wat kan doen aan dat hongerige gevoel. En ze zoeken het in van alles en nog wat. Want aan de buitenkant zijn er heel wat dingen die er goed uitzien. Wat is er mis met veel geld? Wat is er mis met een mooie carrière? Wat is er mis met een leuk gezin? Dus waarom zou je daar je geluk niet in zoeken? Waarom niet? Omdat het uiteindelijk bitter zal smaken en het al je energie zal wegzuigen. Want van geld heb

je nooit genoeg en aan het einde van je leven moet je het achterlaten voor mensen die het waarschijnlijk niet naar waarde zullen schatten. Een mooie carrière eindigt eigenlijk altijd met een promotie op een zijspoor, omdat je onvoldoende in huis had voor je job. Menig mooie carrière is geëindigd met een echtscheiding of met kinderen die het spoor bijster zijn geraakt, omdat er onvoldoende aandacht voor ze was. En wat is er over van die carrière als je oud geworden bent? Als je lichaam is vervallen en misschien je verstand vertroebelt raakt. En het leuke gezin kan ook zomaar in duigen vallen. Een kind dat het verkeerde pad op gaat. Kinderen die scheiden. Kinderen die met ouders of elkaar overhoop liggen. Als je verwacht dat je daar je honger door kunt stillen, kom je bedrogen uit. **[Valse belofte]**

We hebben gelezen over dat dal met dode beenderen. Mensen waren gestorven. Omdat geestelijk de dood in de pot was. Voor God was geen plaats in de leven van de Israëlieten en ze waren eraan ten onder gegaan. Ze kwamen weer tot leven toen ze weer naar het Woord van God gingen luisteren. Toen ging wat dood was weer leven.

Er moet meel bij in ons leven. En wat is dat meel? Wat zorgt ervoor we op de goede manier omgaan met de dingen van het leven en we werkelijk verzadigd worden? Wat maakt alles anders in deze wereld? Het is het levende Woord van God. Niet voor niets vraagt Elisa naar meel. Naar gemalen graan. Het basisingrediënt voor het basisvoedsel voor de meeste mensen. Namelijk brood. Als dat door je leven wordt gemengd en je leven gaat doortrekken, dan krijgen de dingen in dit leven hun plaats. Dan verdwijnt de bitterheid van die dingen, omdat je daar niet langer je geluk in zoekt. Als je gaat beseffen dat Jezus Christus je geluk is, dan vindt je rust. Dan heb je een schat gevonden die nooit teleurstelt. En dan kun je tegelijkertijd genieten van de rijkdom die God je geeft. Want je weet dat je geluk daar niet in zit en het dus zinloos is om daarvoor te leven. Je kunt genieten van je carrière. Van het feit dat God je mogelijkheden geeft om je gaven in te zetten in deze samenleving. Maar je weer ook dat dat een keer voorbij is en dat dat niet erg is. Want daar zit je geluk niet in. En je kunt ook genieten van je gezin of mensen om je heen van wie je houdt. Maar je maakt ook daar je geluk niet van afhankelijk. Dat is niet het ware voedsel voor je leven. Dat is Jezus Christus. Hij is het brood des levens. Het Woord dat vlees geworden is. Door de aanwezigheid van God in je leven wordt alles anders en verliezen de bittere dingen in het leven hun nare smaak. **[Honger gestild]** Of de profeten in de tijd van Elisa bij het eten van de moes dit hebben begre-

pen, valt te bezien. Zij hebben Gods liefde ervaren in de moes die door Elisa eetbaar werd gemaakt met een handvol meel. Ze hebben ervaren dat Gods hand nodig is om van schadelijk en ongezond in dit leven van zijn schadelijkheid en dodelijk kracht te ontdoen. En dat is waar het ook voor ons om gaat. Dat we zien dat Gods hand en aanwezigheid nodig zijn in dit leven om geestelijk gezond te blijven en verzadigd te worden.

Amen